

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 6Co/90/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8115220176
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 04. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Straka
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2017:8115220176.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Straku a členov senátu JUDr. Michala Boroňa a JUDr. Martina Kopinu v právnej veci žalobkyne C.. X. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XX, XXX XX G., zastúpený: JUDr. Igor Šafranko, advokát, so sídlom Sovietskych hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s. r. o., so sídlom Pribinova 25, 824 96 Bratislava, IČO: 35 792 752, zastúpený: Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s. r. o., so sídlom Kubániho 16, 811 04 Bratislava, o určenie úveru za bezúročný a bez poplatkov a o určenie neprijateľnej podmienky, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 10C/321/2015- 53 zo dňa 15.01.2016 jednohlasne takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e sa rozsudok.

Žalobkyni sa náhrada trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) určil, že bod 8.1 Zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX, z 26.1.2012, v znení: „Predmetom tejto Dohody o poskytnutí služby je záväzok Veriteľa poskytnúť Dlžníkovi na jeho žiadosť a po splnení nižšie uvedených podmienok službu spočívajúcu v možnosti odkladu, maximálne troch akýchkoľvek splátok úveru, resp. revolvingu poskytnutého na základe Žiadosti/Zmluvy, uzavretej medzi Veriteľom a Dlžníkom (ďalej ako „úver/revolving“) a záväzok Dlžníka zaplatiť Veriteľovi odplatu a) za poskytnutie služby spočívajúcej v možnosti odkladu splatnosti splátok úveru vo výške 367,49 Eura a b) za poskytnutie služby spočívajúcej v možnosti odkladu splatnosti splátok revolvingu vo výške 167,04 Eura v prípade, ak bude Dlžníkovi revolving poskytnutý. Odplatu je veriteľ oprávnený na základe vlastného uváženia jednostranne znížiť, k čomu Dlžník udeľuje Veriteľovi svoj súhlas. Veriteľ je povinný písomne oznámiť Dlžníkovi stanovenú zníženú výšku odplaty, pričom písomné oznámenie bude tvoriť prílohu tejto Dohody o poskytnutí služby“, je neprijateľnou podmienkou. Ďalej určil, že úver zo Zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX, z 26.1.2012, je bezúročný a bez poplatkov a žalovaného zaviazal k povinnosti nahradiť žalobkyni trovy právneho zastúpenia vo výške 299,06 Eura na účet jej právneho zástupcu, v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

2. Rozhodnutie právne odôvodnil podľa § 1 ods. 2, § 2, § 9, § 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, § 52, § 53 Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 3 a 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa.

3. Vychádzal zo zistenia, že strany sporu uzavreli dňa 26.01.2012 zmluvu o poskytnutí revolvingového úveru, a to na základe písomnej žiadosti žalobcu, na základe ktorej mu bol poskytnutý úver vo výške 1.500 Eur s dohodnutou mesačnou splátkou 77,05 Eur, kedy RPMN činila 70,01 %. Úver bol poskytnutý

žalobkyni na jej účet vo výške 1132,51 eur, pričom žalovanému prostredníctvom Prvej oddľžovacej splatila sumu vo výške 1107,77 eur. Žalovaný vyplatil žalobkyni úver vo výške 1.132,51 Eur, pričom suma 367,49 Eur bola zrazená žalobkyni na základe bodu 8.1 v zmluve uzavretej medzi stranami. Súd prvej inštancie mal preukázané, že zmluva o revolvingovom úvere uzavretá medzi stranami konania je zmluvou spotrebiteľskou.. Za 25 % približne z poskytnutého úveru poskytol žalovaný žalobkyni službu v tom, že mohla využiť možnosť odkladu maximálne troch splátok. Táto možnosť reálne značí pre spotrebiteľa to, že splátky musí zaplatiť, no neskôr, bez toho, aby bol akýmkoľvek spôsobom penalizovaný. Súd prvej inštancie ustálil, že sa jedná o dojednanie, ktoré spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán konania, kedy odporca túto sumu zrazí hneď pri poskytnutí úveru bez ohľadu na to, či reálne vôbec dôjde k reálnemu využitiu tohto inštitútu. Dohodu vyhodnotil ako objektívne spôsobilú vyvolať hrubú nerovnováhu vo vzťahu medzi stranami konania, kde práve spotrebiteľ ako slabšia strana nemá možnosť sa brániť takýmto ustanoveniam, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu. Konštatoval, že v predmetnej zmluve chýba obligatórna náležitosť zakotvená pod písm. k/ § 9 zákona č. 129/2010 Z. z., v zmysle ktorého v zmluve musia byť rozlíšené splátky istiny, úrokov a iných poplatkov, teda nepostačuje, ak je uvedená len suma predstavujúca súčet splátok istiny, úrokov a iných poplatkov. Osobitne zdôraznil, že zákon o spotrebiteľských úveroch vyžaduje, aby zmluva o spotrebiteľskom úvere spĺňala prísne obsahové náležitosti. Výrok o trovách konania odôvodnil podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30.06.2016 (ďalej len „OSP“).

4. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. Navrhol rozhodnutie zrušiť a vrátiť vec na ďalšie konanie súdu prvej inštancie. Ako dôvod uviedol, že výrok o neprijateľnej zmluvnej podmienke je predčasný a nepreskúmateľný, nakoľko sa súd prvej inštancie nevysporiadal s tým, že dohoda o poskytovaní služieb má individuálnu povahu. Uviedol, že predmetná Zmluva obsahuje zákonom vyžadované náležitosti.

5. Žalobkyňa sa k odvolaniu nevyjadrila.

6. Odvolací súd najskôr musí konštatovať, že pokiaľ súd prvej inštancie (okresný súd) správne rozhodoval podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (zák. č. 99/1963 Z. z. v znení zmien a doplnkov účinného do 30. 06. 2016), tak odvolací súd musel postupovať a vec posudzovať už podľa nového civilného procesného kódexu, a to zákona č. 160/2015 Z. z. - Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť dňom 01. 07. 2016, pričom aplikoval ustanovenia § 470 ods. 1 CSP, s tým, že účinky procesných úkonov súdu prvej inštancie (okresného súdu) ostali zachované (§ 470 ods. 2 CSP).

7. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 357 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli súdu aj webovej stránke Krajského súdu v Prešove a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

8. Odvolací súd má za to, že v predmetnej veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje a vo vzťahu k odvolacím námietkam uvádza.

9. Odvolací súd sa plne stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že zmluva o revolvingovom úvere uzavretá medzi stranami konania dňa 26.01.2012 neobsahuje povinné náležitosti v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch, absencia ktorých spôsobuje, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov (§ 11 ods. 1 písm. b) zákona č. 129/2010 Z. z.), ako aj obsahuje neprijateľné zmluvné podmienky, teda neplatné podmienky v zmluve v zmysle ust. § 53 ods. 5 a § 39 a § 41 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd nevidí dôvod na odklon od právnych záverov vyjadrených v rozhodnutiach Krajského súdu v Prešove v obdobných právnych veciach samotného žalovaného, sp. zn. 20Co/99/2014, sp. zn. 3Co/80/2016.

10. Len na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia je potrebné poukázať na samotný obsah zmluvy o revolvingovom úvere uzatvorenej dňa 26.01.2012 (č. I. 42 spisu). Je zrejmé, že úmyslom žalobkyne bolo získanie úveru na nákup elektroniky.

11. Podmienkou platnosti právneho úkonu podľa ustanovenia § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka je to, aby právny úkon sa urobil slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne. V opačnom prípade je právny úkon neplatný.

12. Právny úkon je v ustanovení § 34 Občianskeho zákonníka definovaný ako prejav vôle smerujúci najmä k vzniku, zmene alebo zániku tých práv alebo povinností, ktoré právne predpisy s takýmto prejavom spájajú. Základným predpokladom vzniku právneho úkonu je existencia vôle. Bez vôle preto niet ani právneho úkonu.

13. Z predloženej zmluvy je možné ustáliť, že strany konania uzatvorili zmluvu o spotrebiteľskom úvere, na základe ktorej žalovaný poskytol žalobkyňi úver na nákup elektroniky. Ako vyplýva z predtlaču zmluvy žalobkyňa súčasne jedným a tým istým podpisom na zmluve žalobkyňa podpísala aj tú časť predtlaču listiny, ktorá sa týka dohody o poskytnutí služby. Teda, ak chcela žalobkyňa získať úver na nákup elektroniky, čo bolo primárne jej pohnútkou k vstupu do právneho vzťahu so žalovaným, nemala na výber a musela podpísať predloženú predtlač listiny obsahujúcu v sebe tiež klauzulu o poplatku za odklad splátok. Nebol preto žiadny dôvod pochybovať o tom, že predmetná klauzula o odklade splátok nie je individuálne vyjednaná, ale že tvorí súčasť formuláru zmluvy. Žalobca ani pred odvolacím súdom neunesol dôkazné bremeno a nepreukázal individuálne vyjednanie spornej klauzuly o odklade splátok.

14. Vo vzťahu k ďalším odvolacím námietkam žalovaného k určeniu neprijateľnosti odkladu splátok odvolací súd uvádza, že dodávateľ spotrebiteľovi neposkytol službu, iba hypotetickú možnosť požiadať o odklad splátok. Žalobkyňa uhradila poplatok (odplatu) bez ohľadu na to, či túto „hypotetickú“ možnosť už aj vzhľadom na podmienky, ktoré žalovaný stanovil pre možnosť odkladu splatnosti splátok, dlžník využije, alebo nevyžije. Nepochybne odplata za poskytnutie služby spočívajúcej v možnosti odkladu splatnosti splátok úveru v bode 8.1 zmluvy o spotrebiteľskom úvere, predstavuje peňažný záväzok spotrebiteľa za plnenie, ktoré mu po materiálnej stránke nebolo dodané a cieľom tejto „služby“ v skutočnosti sa sledoval len záujem dodávateľa na zvýšení ceny úveru.

15. Okrem toho konanie žalovaného pri uzatváraní dohody o poskytnutí služby má navyše znaky nekalosti, čo nie je v súlade so zásadou dobrých mravov uplatňovanou v spoločnosti. V skutočnosti sa úver poskytol v nižšej výške, než aká bola uvedená v zmluve. To má aj ten význam, že úroková sadzba je netransparentná a zavádzajúca, keďže základom pre jej výpočet nie je nižšia (skutočná) výška úveru.

16. Podľa ustanovenia § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka výkon práv a povinností vyplývajúcich z občiansko-právnych vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

17. Na kategóriu dobrých mravov treba osobitný dôraz klásť pri spotrebiteľských zmluvách. Pojem dobré mravy Občiansky zákonník nedefinuje. Je tomu tak preto, lebo dobré mravy podliehajú spoločenskému vývoju, ale tiež preto, že vo všetkých jednotlivostiach by bolo ťažké ich vystihnúť. Vo všeobecnosti však možno hovoriť o pravidlách morálneho charakteru všeobecne platných v demokratickej spoločnosti, v ktorej sa uplatňuje a presadzuje vzájomná slušnosť, ohľaduplnosť a vzájomné rešpektovanie. Je to v podstate súhrn určitých etických a kultúrnych pravidiel v spoločnosti všeobecne uznávaných. Činnosť namierenú proti uvedeným pravidlám možno označiť za činnosť proti dobrým mravom.

18. Zákaz konať v rozpore s dobrými mravmi bol obsiahnutý i v zákone č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa. Podľa ustanovenia § 4 ods. 8 tohto právneho prepisu predávajúci nesmie konať v rozpore s dobrými mravmi. Konaním v rozpore s dobrými mravmi sa na účely tohto zákona rozumie najmä konanie, ktoré je v rozpore so vžitými tradíciami, a ktoré vykazuje zjavné znaky diskriminácie alebo vybočenia z pravidiel morálky uznávanej pri predaji výrobku a poskytovaní služby, alebo môže privodiť ujmu účastníkovi obchodného vzťahu pri nedodržaní dobromyseľnosti, čestnosti, zvyklosti a praxe, využíva najmä omyl, lešť, vyhrážku, výraznú nerovnosť zmluvných strán a porušovanie zmluvnej slobody.

19. Pokiaľ ide o spôsob dojednania dohody o poskytnutí služby, odvolací súd konštatuje, že samotný podpis dohody nemožno považovať za splnenie podmienky preukázania individuálne dojednanej zmluvnej podmienky tak, ako to tvrdí žalovaný. Dohoda je nepochybne súčasťou formulárovej zmluvy. Občiansky zákonník obsahuje demonštratívny výpočet neprijateľných zmluvných podmienok. To znamená, že súdu nebráni žiadna prekážka, aby vyvodil dôsledky zo zmluvného dojednania štandardnej formulárovej zmluvy, ak spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom v neprospech spotrebiteľa podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Žalobkyňa ako spotrebiteľ a ako slabšia strana sporu, nemala možnosť participovať na vytvorení formulárovej zmluvy a nepochybne je z hľadiska informovanosti a vyjednávacej pozície slabšou stranou. V zmluve o revolvingovom úvere v článku 8 je upravená „dohoda o poskytnutí služby“. Teda už len samotné zakotvenie v rámci formulárovej zmluvy nevyvoláva žiadne pochybnosti o tom, že nejde zo strany spotrebiteľa o osobitne vyjednanú zmluvnú podmienku. Žalovaný nepreukázal, že v danom prípade išlo o zmluvnú podmienku, ktorú si vymienila žalobkyňa, resp. že žalobkyňa mala možnosť výberu, či predmetnú dohodu podpíše, alebo nepodpíše, ak chcela, aby jej bol zo strany žalovaného poskytnutý úver.

20. Vo vzťahu k uvedenému poukazuje odvolací súd na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci Azis C-415/11: „na účely určenia, či dôjde k nerovnováhe napriek požiadavke dôvery, treba preveriť, či predajca alebo dodávateľ, ktorý zaobchádza so spotrebiteľom čestne a rovnocenne mohol rozumne očakávať, aby tento spotrebiteľ súhlasil s dotknutou podmienkou v individuálnom dojednaní.

21. Článok 3 ods. 3 smernice sa má vykladať v tom zmysle, že príloha, na ktorú odkazuje toto ustanovenie, obsahuje len orientačný a nevyčerpávajúci zoznam podmienok, ktoré možno považovať za nekalé.“

22. Rovnako tak rozsudok Súdneho dvora Európskeho súdu vo veci Caja de Ahorros C-484/08 cit: „Článok 4 ods. 2 a článok 8 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa musia vykladať v tom zmysle, že nebránia takej vnútroštátnej právnej úprave, akou je právna úprava dotknutá vo veci samej, ktorá umožňuje súdne preskúmanie nekalej povahy zmluvných podmienok týkajúcich sa definície hlavného predmetu zmluvy alebo primeranosti medzi cenou a odmenou na jednej strane a službami či tovarmi poskytnutými v protihodnote na strane druhej, aj keď sú tieto podmienky formulované jasne a zrozumiteľne.

23. Článok 2 ES, článok 3 ods. 1 písm. g) ES a článok 4 ods. 1 ES nebráni takému výkladu článku 4 ods. 2 a článku 8 Smernice 93/13, podľa ktorého členské štáty môžu prijať vnútroštátnu právnu úpravu umožňujúcu súdne preskúmanie nekalej povahy zmluvných podmienok týkajúcich sa definície hlavného predmetu zmluvy alebo neprimeranosti medzi cenou a odmenou na jednej strane a službami, či tovarmi poskytnutými proti hodnote na strane druhej, aj keď sú tieto podmienky formulované jasne a zrozumiteľne“. S poukazom na uvedené nie je ani v tomto smere odvolacia námietka dôvodná.

24. Odvolací súd tiež pripomína body 25-29 rozsudku Súdneho dvora Európskej únie C-168/05 Mostaza Claro cit.: „Systém ochrany zavedený smernicou vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti, a táto situácia ho vedie k prístupiu na podmienky pripravené vopred predajcom alebo dodávateľom bez toho, aby mohol vplyvať na ich obsah (rozsudok z 27. júna 2000, Océano Grupo Editorial a Salvat Editores, C-240/98 až C-244/98, Zb. s. I-4941, bod 25).

25. Krajský súd v Prešove vo veci 18Co/109/2011 konštatoval, že cit. „neprijateľnou zmluvnou podmienkou je podmienka, ktorá vyvoláva v neprospech spotrebiteľa, ako slabšej zmluvnej strany, hrubú nerovnováhu. Znak neprijateľnej zmluvnej podmienky napĺňa nielen podmienka, ktorá je neprimeraná (napr. neprimeraná sankcia za porušenie záväzku spotrebiteľa), ale aj podmienka, ktorá je neurčitá alebo je v rozpore s „ratio legis“ zákonného ustanovenia, podľa ktorého bola dojednaná (napr. úroky z omeškania nad limit podľa nar. vl. 87/1995 Z.z.). Za neprijateľnú považuje odvolací súd aj zmluvnú podmienku, ktorá vyjadruje finančný záväzok spotrebiteľa za plnenie, ktoré mu po materiálnej stránke nie je dodané a slúži v skutočnosti záujmom dodávateľa (tzv. teória skutočného plnenia spomínaná najčastejšie v súvislosti s poplatkami v spotrebiteľských úverových vzťahoch)“.

26. Neprijateľné podmienky nie sú taxatívne vypočítané a súdna prax ich môže judikovať so zreteľom na skutkové a právne okolnosti prípadu. Súdny členský štát môže judikovať, ktoré zmluvné podmienky sú nekalé (porov. C 237/02, *Freiburger Kommunalbauten* cit. „Vnútroštátnemu súdu prislúcha určiť, či zmluvná podmienka, ako je tá, ktorá je predmetom sporu vo veci samej, spĺňa kritériá požadované na to, aby ju bolo možné kvalifikovať v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 93/13 ako nekalú.“

27. Zmluvné dojednanie v bode 8 tejto úverovej zmluvy nie je formulované tak, že ak spotrebiteľ skutočne chce odklad splátok, môže si ho aktivovať (prípadne vykonať úkon, ktorý by bolo možné považovať za súhlas s jej využívaním za poplatok), ale naopak tak, že za službu napriek tomu, že ju spotrebiteľ ešte nepotrebuje, zaplatí poplatok stanovený žalovaným. Hrubá nerovnováha v právach a povinnostiach je nepochybná.

28. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na to, že v zmysle ustanovenia § 54 ods. 2 O.Z., v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší, ako aj na nemeckú názorovú líniu týkajúcu sa výkladu zmluvných dojednaní v spotrebiteľských zmluvách (s ktorou sa stotožňuje). Vrchný krajský súd v Brandenbursku v rozhodnutí z 21.6.2006 č. k. 7U17/06 konštatoval, že „pri skúmaní neprijateľnej povahy zmluvných podmienok súd v súlade s rozhodovacou líniou Spolkového súdneho dvora (BGH) potvrdil, že je potrebné vychádzať z najneprijateľnejšieho výkladu, aký pri posudzovaní zmluvných podmienok vôbec prichádza do úvahy“. Pri aplikácii teórie najnepriaznivejšieho výkladu súd dospel k záveru, že zmluvná formulácia poplatku za odklad splátok je spôsobilá poškodiť spotrebiteľa.

29. Odvolací súd sa stotožňuje aj so závermi súdu prvej inštancie o tom, že poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere nemá písomnú formu podľa § 9 ods. 1 a neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a) až k), r) a y) a § 10 ods. 1. Jednou z náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere vyplývajúcou z ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z. z. je i to, že táto zmluva musí obsahovať výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia. V zmluve absentuje rozlíšenie jednotlivých splátok na istinu, úroky a iné poplatky a je v nej uvedená len jednotná suma splátky bez tohto rozlíšenia. Tento nedostatok spôsobuje, že spotrebiteľský úver sa posudzuje ako bezúročný a bez poplatkov. Tieto zistenia zo strany žalovaného v jeho opravnom prostriedku vôbec spochybnené neboli. Preto pre absenciu jednej z náležitostí vyžadovanej ustanovením § 11 ods. 1 písm. a/ zákona č. 129/2010 Z. z. žalovanému nevzniklo právo na úroky dohodnuté v zmluve.

30. Odvolací súd poukazuje aj na prehnanú a neúmerne vysokú cenu úveru a ktorá skutočnosť bráni uznať úroky ako platné.

31. Podľa ustanovenia § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka účinného ku dňu uzatvorenia zmluvy, ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov, nesmie odplata podstatne prevyšovať odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch. Pri posudzovaní obdobnosti prípadov sa prihliada najmä na finančnú situáciu spotrebiteľa, spôsob a mieru zabezpečenia jeho záväzku, objem poskytnutých peňažných prostriedkov a lehotu splatnosti.

32. Uvedené ustanovenie, ale nemožno vykladať tak, aby do odplaty obvykle požadovanej na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch sa zahrňovali i údaje od tých subjektov finančného trhu, ktoré poskytujú neprímerané až úžernícke úroky. Pripustenie takejto možnosti rozhodne nebolo vôľou zákonodarcu a preto pre účely zistenia výšky obvyklej odplaty sa musí vychádzať z údajov finančných inštitúcií poskytujúcich spotrebiteľské úvery za primerané odplaty riadiac sa zásadou dobrých mravov upravenou v ustanovení § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

33. Ustanovenie § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka patrí k právnym normám s relatívne neurčitou hypotézou, t. j. k právnym normám, ktorých hypotéza nie je stanovená priamo právnym predpisom a ktoré tak prenechávajú súdu, aby podľa svojho uváženia v každom jednotlivom prípade sám vymedzil hypotézu právnej normy zo širokého, dopredu neobmedzeného okruhu okolností. Pri posudzovaní, či konanie účastníka občianskoprávneho vzťahu je v súlade či v rozpore s dobrými mravmi, zákon výslovne neurčuje z akých hľadísk má súd vychádzať. Rozhodnutie o tom, či sú splnené podmienky pre použitie

ustanovenia § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka alebo ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka je vždy potrebné urobiť po starostlivej úvahe, v rámci ktorej musia byť zvážené všetky rozhodujúce okolnosti.

34. Pri dojednaní úrokov koná v súlade s dobrými mravmi len ten veriteľ, ktorý požaduje primeraný úrok bez ohľadu na to, že dlžník uzatvára zmluvu v situácii pre neho nepriaznivej. V súlade s dobrými mravmi je preto také konanie veriteľa, ktorý sa pri poskytnutí peňažných prostriedkov uspokojí bez ohľadu na to, v akej situácii sa nachádza dlžník, s primeranou výškou odplaty za užívanie poskytnutých finančných prostriedkov, a ktorý svoje voľné peňažné prostriedky mieni zhodnotiť obvyklým spôsobom. Nie je možné neprihliadnuť na skutočnosť, že dlžník uzatvára zmluvu a dohodu o úrokoch často práve z dôvodov svojej inak neriešiteľnej finančnej situácie. Nezodpovedá preto všeobecne uznávaným vzťahom medzi ľuďmi, aby dlžník v takejto situácii poskytoval veriteľovi neprimerané až úžernícke úroky. Neprimeranou a preto odporujúcou dobrým mravom je taká výška úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednania obvyklú určenú najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám uplatňovaným bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek. Pri nebankových subjektoch, ktoré sú taktiež súčasťou finančného trhu sa vzhľadom na vyššiu mieru rizika vo všeobecnosti dajú akceptovať vyššie úroky, rozhodne nie však viac ako o 100 % oproti priemeru bánk. V zmluve dohodnutá úroková sadzba úveru vo výške 70,02 % skoro 6 - násobne prevyšuje priemernú úrokovú sadzbu 11,91 % uplatňovanú bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek. Dohodnutá úroková miera teda podstatne prevyšuje obvyklú úrokovú mieru, a preto je potrebné prijať záver o neplatnosti dojednania o úrokoch pre rozpor s dobrými mravmi podľa ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka.

35. Odvolací súd má za to, že úroky za poskytovanie peňažných prostriedkov podliehajú ex offo súdnej kontrole vo svetle imperatívu dobrých mravov (§ 39 OZ).

36. Judikatúra súdov nikdy nespochybnila, že neprimerané úroky sú v rozpore s pravidlami správania sa, ktoré sú v spoločnosti v prevažnej miere uznávané a predstavujú fundamentálny hodnotový poriadok (porov. právne veci NS SR sp. zn. 1MCdo 1/09 z 31.7.2009, NS SR sp. zn. 5Cdo 26/2011 z 26.4.2012, NS ČR sp. zn. 21Cdo 1484/04 z 15.12.2004, KS v Prešove sp. zn. 3Co 3/2011 z 12.10.2011, 3Co 67/2012 z 24.10.2012).

37. Podľa ust. § 53 ods. 1 OZ, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka").

38. Odvolací súd poukazuje na záväzok členských štátov k lojalite k aktom Súdneho dvora Európskej únie (čl. 4 Zmluvy o Európskej únii).

39. Súdny dvor v rozsudku C 484/08 - Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Madrid proti Asociación de Usuarios de Servicios Bancarios (Ausbanc) rozhodol: „Článok 4 ods. 2 a článok 8 Smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa musia vykladať v tom zmysle, že nebránia takej vnútroštátnej právnej úprave, akou je právna úprava dotknutá vo veci samej, ktorá umožňuje súdne preskúmanie nekalej povahy zmluvných podmienok týkajúcich sa definície hlavného predmetu zmluvy alebo primeranosti medzi cenou a odmenou na jednej strane a službami, či tovarmi poskytnutými v protihodnote na strane druhej, aj keď sú tieto podmienky formulované jasne a zrozumiteľne.“

40. Sporné úroky odvolací súd podrobil súdnej kontrole neprijateľnosti a ustanovenie čl. 6 ods. 1 smernice Rady 93/13/ES je treba považovať za ustanovenie rovnocenné vnútroštátnym kogentným ustanoveniam právneho poriadku (porov. rozsudky Súdneho dvora Európskej únie vo veci C- 168/05 Mostaza Claro, C-618/10 Banco Espanol).

41. Odvolací súd z vlastnej činnosti (porovnaj napr. rozsudok Krajského súdu v Prešove vo veci 3Co 67/2008), ale aj z rozhodnutí iných súdov (porovnaj stránka MS SR, v časti: Komisia na posudzovanie podmienok spotrebiteľských zmluvách) poukazuje na poznatky, že úverovanie nebankovník je pridrahé a pre sociálne slabšie obyvateľstvo to spôsobuje nezanedbateľné ťažké životné situácie. Ak žalovaní v 1. a 2. rade majú problémy splatiť istinu úveru, len ťažko si možno predstaviť, že zvládne splatenie aj príslušenstva pohľadávky v násobkoch úveru. Zmyslom a cieľom úverovania spotrebiteľov nemôže byť neprimerané zaťaženie spotrebiteľa a niekoľkoročný stav splácania dlhu, počas ktorého je spotrebiteľ

vystavený stresovým situáciám. Takýto stav je na úkor kvality života človeka a žalobca to vyvolal neprimeranými úverovými podmienkami, pravdepodobne bez poznania reálnej schopnosti spotrebiteľa splatiť úver, za podmienok vopred stanovených žalovaným, ktoré až na výšku úveru, žalobkyňa nemohla nijako ovplyvniť.

42. Aj keby teda bolo možné predmetnú Zmluvu o revolvingovom úvere posúdiť tak, že nie je bezúročná a bez poplatkov tak vo svetle všetkých vyššie uvedených skutočností je potrebné dospieť k záveru, že úroky dojednané v Zmluve o revolvingovom úvere, nie sú platne dojednané, a teda žalovaný ich úhradu od žalobkyne ani nemôže vyžadovať.

43. Judikatúra súdov vrátane európskeho súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04). Odvolací súd so zreteľom na vyššie uvedené má za to, že rozsudok súdu prvej inštancie zodpovedá kritériám daných v ustanovení § 220 ods. 2 CSP. Z rovnakých dôvodov nepovažoval za potrebné zaoberať sa ostatnými odvolacími námietkami žalovaného, ktoré nemohli spôsobiť zmenu právneho posúdenia veci.

44. Za daného stavu odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil.

45. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 255 ods. 2 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP. Úspešnej žalobkyni žiadne trovy nevznikli, a preto jej ich náhrada priznaná nebola.

46. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).